

Makitu ki Pol ndangi adi Galati'gi

Ta do makitu'ti ki Pol ndangi adi Galati'gi

Pol ndangi makitu kin kadi ndəji'n Njekawnan'gi ki donangi Galati'ti ojido kulə'gi lə de'gi madi ki in lo ki rangi'ti ə rei eke nje ki tandi mbunə njekawnan'ti ə isi ndoi nyando'gi ki ngom. Degə'gi kin tanyi rə təgi Pol ki in njekawkulə. Ningə eli toki de'gi ki in Juwipi'gi el, row kareba ki a ingəi kaji in təlro go ndukun lə Moji. Pol ilə'de ta'ti ki təgi; el'de toki k'in ki n'in'n njekawkulə ki n'ra'n ne kam n'ingə njerəngi ki rə Kirisiti'ti taa de a ingə kaji ki row lə kunme kadi Kirisiti (3.7) um ki row təlro go ndukun'ti lə Moji el. Kirisiti ta njekunme'gi ji təlro go ndukun'ti lə Moji ilə'de taa, ningə ngosine maji kadi kadi Ndil Luwə kujə rə'ne taga wagila wagila me kisikidɔtaa'ti lə'de. Konta'gi ki nan'gi ki toi me makitu Galati'ti sii nan'ti nər ki nje ki me makitu'ti ki Pol ndangi adi njekawnan'gi ki Rəm'ti.

Ta'gi ki me'ti: Kandi me ta'ti 1.1-10. Pol elta ɔr'n ta do'ne'ti təji'n toki n'in njekawkulə inbe 1.11-2.21. Nje ki uni me'de adi Luwə, Luwə təl'de to de'gi ki dana takum'ne'ti 3-4. Taa nan kilə nan taa ki kulə ki to do njekunme'de kadi Kirisiti'ti kadi to rai 5-6.

Kuwə ji nan

¹ M'in Pol ki njekawkulə lə Jeju Kirisiti in ki Luwə ki Baw ki adi Jeju Kirisiti ində taa dann nje koy'gi'ti. M'in njekawkulə kigo ndigi'ti lə de'gi el, taa ki takul de madi el to.

² J'in ki ngannkon'm'gi pəti ki in sə'm nan'ti ne, ji ndangi makitu kin j'adi'se in *Njekawan'gi ki sii dɔnangi Galasi'ti*.

³ Ji dəji kadi memaji ki kisimaji lə Baw'je Luwə in ki Burəbe lə'je Jeju Kirisiti in sese nan'ti.

⁴ Jeju ki, inbe ilə rɔ'ne kɔ ugə'n dɔ'je kadi Luwə inyə'n go majel'gi lə'je kɔ, kadi to nya'gi ki majel ki dɔnangi'ti ne awi ki tɔgi dɔ'je'ti el. Jeju Kirisiti ra be tado in go ndigi'ti lə Luwə ki Baw'je.

⁵ Kadi toji in lə Luwə ki dɔkagilo'gi ki dɔkagilo'gi. *Amen!

Poyta ki maji in kareba

⁶ Luwə ə in nje ɓar'se ki takul memaji lə Kirisiti, nga kin, in tɔli gidi'se kalangi ba adi'ə, ə in tɔli rɔ'se go Poyta'ti ki maji ki rangi yo†. In nya ki ətɪ'm ɓol ngayn.

⁷ A oy toki Poyta ki maji ki rangi to non ɓay, nan Poyta ki maji ki rangi goto. In de'gi par ə isi yəti dɔ'se ki nyando'gi lə'de ki rangi, kadi n'yəti ginn Poyta ki maji lə Jeju Kirisiti.

⁸ Kin ə re de madi ki rangi, eke in j'inbe, eke malayka'gi ki dɔran'ti, re ilə'se mbər Poyta ki maji ki to dangi ki in ki j'ilə'se mbər'ə kin ningə, kadi de'ə kin Luwə mann'a.

* 1:2 1.2 KNK 16.6 † 1:6 1.6 2.3-5, 12-14

⁹ Ta kin m'el'se kete nga, nan m'təl m're dɔ'ti ngɔsine kadi m'el'se bay: re de madi re ilə'se mbər Poyta ki maji ki to dangi ki in ki m'ilə'se mbər'ə kin ningə, kadi de'ə kin Luwə mann'a.

¹⁰ Ningə ki ngɔsine kin, m'nji m'sangi kadi m'ingə maji rɔ Luwə'ti um m'nji m'sangi kingə maji rɔ de'gi'ti el. M'nji m'sangi kadi m'nəl de'gi el. Re m'nji m'sangi kadi m'nəl de'gi bay ningə, m'a m'in njekuləbər lə Kirisiti el.

Poyta ki maji ki in rɔ Kirisiti'ti

¹¹ M'el'se madi in gəri ngannkon'm'gi, toki Poyta ki maji ki m'ilə'se mbər'ə kin in rɔ de'ti el.

¹² In Jeju Kirisiti ə te ki dɔ'a adi'm m'gər, um in de madi ə adi'm el num, ndo'm el num tɔ.

¹³ Dɔkagilo'ti ki kete m'in me kun go Luwə'ti lə *Juwipi'gi, m'gər kadi oyi poy kulə ra'm'gi ki m'ra bəti. M'ində kum Njekawnan'gi ndoo kində ki aldɔ maji, taa m'sangi kadi m'tuji'de kɔ tɔ.

¹⁴ Me kun go Luwə'ti lə Juwipi'gi, m'ra yan'm ki kete kete madi utə yan madi'm Juwipi'gi ki bal koji'de in nan'ti sə'm. M'ra m'utə'de tado m'tingə bil tado nyajibəlbe lə kaw'm'gi‡.

¹⁵ Nan Luwə ki ɔri'm ində'm ta dangi loki m'in me kon'm'ti bay, bari'm kigo memaji'ti li'ə.

¹⁶ Loki oo maji ngayn kadi te ki dɔ Ngonn'o adi'm, kadi m'iləmbər Poyta ki maji li'ə ginn de'gi ki in Juwipi'gi el, m'aw m'taa ta koji rɔ de madi'ti el§.

‡ 1:14 1.14 13-14; KNK 8.3, 22.3-5, 26.9-11 § 1:16 1.16 15-16; KNK 9.3-6, 22.6-10, 26.13-18

17 Taa, m'aw Jerujalem'ti m'ingə nje'gi ki in njekawkulə'gi ki kete non'm'ti el tɔ. Kalangi ba, m'ində taa m'aw dɔnangi Arabi'ti, taa m'təl m're Damasi'ti.

18 Bal mutə go'ti bay taa, m'aw Jerujalem'ti kadi m'ingə Piyər m'gər'ə. M'ingə m'nji si'ə ndo dɔgi gidə in mi*.

19 Ningə lo kin'ti, m'oo njekawkulə ki rangi el. De ki m'oo'ə in Jaki† ki ngonkon Burəbe lə'je Jeju Kirisiti par.

20 Ki non Luwə'ti, ta ki m'ndangi m'adi'se kin in ta ki rɔta'ti um m'elta ngom el.

21 Go'ti m'ɔti m'aw dɔnangi Siri'ti ki dɔnangi Silisi'ti.

22 Ningə dɔkagilo'ə'ti kin, Njekawnan'gi lə Kirisiti ki dɔnangi Jude'ti oyi darɔ'm ki kum'de el.

23 Poyta lə'm par ə oyi ki ndu mbər eyina: «De ki kete isi ində kum'je ndoo kaa, ngosine kin in nga ə a iləmbər Poyta ki maji ki ndoki ndigi kadi n'tuji kɔ kaa.»

24 Lo kin'ti, uləi tɔji dɔ Luwə'ti tado lə'm.

2

Kingə nan lə njekawkulə'gi Jerujalem'ti

1 Bal dɔgi gidə in sɔ go'ti, m'təl m'aw Jerujalem'ti gogi bay. J'aw nan'ti ki Barnabasi. M'adi Titi aw se'je nan'ti tɔ*.

2 M'təl m'aw Jerujalem'ti gogi tado Luwə te ki dɔ adi'm kadi m'aw gogi. M'aw m'bar

* **1:18 1.18** KNK 9.26-30 † **1:19 1.19** 2.9; KNK 15.13 * **2:1 2.1** KNK 11.30, 15.2

ngatogi'gi læ njekawnan'gi ki Jerujalem'ti gødi kare, m'or'de ginn Poyta ki maji ki m'nji m'ilømbør'ø dann de'gi'ti ki in Juwipi'gi el. M'or'de ginn'ø be kadi kulø'gi ki m'ra kete ki in ki nanyi kadi m'ra ðay kin in ki ndangi kare el.

³ Ningø, madikulø'm Titi ki in søm in Gireki. Nan de ki asi kindø togi dø'a'ti ad'a ujø moti'ne goto.

⁴ Ta læ kujø moti, in ta læ de'gi ki rai rø'de to ngannkon'gi be nan in ngannkon'je'gi el†, rei uri dann'je'ti kigo ngøin'ti ndigi kadi Titi ujø moti'ne. Degø'gi kin ndigi kadi n'oyi ke ki gorow ki bann ø ji tøl'n de'gi ki taa k'inyø taa wa? Ji tøl de'gi ki taa k'inyø taa me kindø rø nan'ti ki Kirisiti. Ndigi kadi to j'isi ba to ðør'gi ginn ndukun'ti.

⁵ J'in j'inyø'de kadi dumi dø'je el, kadi ta ki røta'ti læ Poyta ki maji kin to'n tadø læ'se.

⁶ Ningø de'gi ki in kibo læ njekawnan'gi, ki adi ta læ'de ø de'gi isi rai kulø in non. K'in ø usi'm dø k'in kibo'ti læ'de el. Tadø Luwø oo de madi toki in ki ngayn utø mad'a el. Taa de'gi kakin ndøi togi dø'm'ti el tø.

⁷ Nya ki gøri ønn: gøri kadi in Luwø ø ulø kulø kilømbør Poyta ki maji dann de'gi'ti ki in Juwipi'gi el ji'm'ti. Adi'm toki adi'n Piyør in nje kilømbør Poyta ki maji dann Juwipi'gi'ti kakin be tø.

⁸ Luwø indø Piyør adi in njekawkulø rø Juwipi'gi'ti, ø indø'm adi m'in njekawkulø rø de'gi'ti ki in Juwipi'gi el tø.

⁹ Jaki in ki Piyør ki Jan in de'gi ki de'gi gøri'de

† 2:4 2.4 1.7

kadi in kagi ngawdann ki adi togi njekawnan'gi. Ningə inbe'gi kin ka gəri kadi to ki rota'ti, Luwə ə ulə kulə kin ji'm'ti m'in ki Barnabasi, kigo me maji'ti li'ə. In be ə, ji rai madi nan se'de ji toji'n k'in kare lə'je kadi j'in j'aw rə de'gi'ti ki in Juwipi'gi el ə ingi awi rə Juwipi'gi'ti to.

¹⁰ Nya ki dəji'je, in kində kum go njendoo'gi'ti. Ningə in kin in nya ki m'ində kum go'ti maji m'nji m'ra to‡.

Pol ndangi Piyər me bebo'ti ki Antiyosi

¹¹ Nan loki Piyər re Antiyosi'ti§, ra nya ki gorow'ə'ti el, adi m'ndang'a takum de'gi'ti.

¹² Nya ki ra nya, kete non kadi de'gi madi ki Jaki ilə'de'ti rei tei, Piyər so nya nan'ti ki de'gi ki in Juwipi'gi el. Nan loki rei tei, Piyər ɔr rə'ne gogi, mbəti kusə nya ki de'gi ki so se'de nya kete kakin. Mbəti kusə se'de, tado bol njekujəməti'de ki oo'de.

¹³ Ra adi nje kawnan'gi ki nan'gi ki in Juwipi'gi, ndangi Piyər me tulə rə nan'ti kin to. Biti kadi Barnabasi inbe ki do'ne osi me hal kədikumnan'ti lə'de kakin to.

¹⁴ Loki m'oo kadi nya ra'de un gorow ki rota'ti lə Poyta ki maji el, m'ndangi Piyər takum'de'gi pəti m'ene: «Re in ki in Juwipi, inyə nyara Juwipi'gi, ə in ra nya lə Juwipi'gi el, ə ra bann ə in ge kində togi do de'gi'ti ki in Juwipi'gi el kadi rai nya lə Juwipi'gi.»

¹⁵ J'in ningə, j'in Juwipi kojibe'gi, um j'in ndəgi de'gi ki njeramajel'gi kam el.

‡ 2:10 2.10 KNK 11.29-30 § 2:11 2.11 KNK 11.19-26

16 Ji gər kadi Luwə təl'je de'gi ki dana takum'ne'ti ki takul kunme kadi Jeju Kirisiti par, um ki gorow ra go ndukun'ti lə *Moji el. In be ə, j'in kaa, j'un me'je j'adi Jeju Kirisiti kadi Luwə təl'je de'gi ki dana takum'ne'ti. Luwə təl'je de'gi ki dana takum'ne'ti ki gorow kunme kadi Kirisiti um ki gorow təl rə go ndukun'ti lə Moji el. Tado de kare ki Luwə a orta dɔ'a'ti ki gorow təl rə go ndukun'ti lə Moji goto*.

17 Ki ngə sine kin, j'in Juwipi'gi, toki ji sangi row kadi Luwə təl'je de'gi ki dana takum'ne'ti ki gorow kunme me tɔ Kirisiti. Toki ji ra be ə de'gi oyi'je to ki j'in njeramajel'gi tado ji təl rə'je go mbərkikində'ti lə Moji el ə lə kin'ti, Kirisiti in nje ra kulə lə majel wa? Jagi in be el.

18 Nya kin toji kadi, re m'təl m'aw go ndukun'gi'ti ki m'inyə'de kə kete kin ningə, m'inbe m'nji m'gangi ta dɔ'm'ti to nje k'aldə ndukun.

19 Ki ɔjido ndukun ə, m'oy koy ki in ndigi lə ndukun, kadi m'nji ki dɔ'm taa tado lə Luwə. M'in ki bər kagidəsi'ti nan'ti ki Kirisiti.

20 Ningə kisi'm ki dɔ'm taa, in m'in ə m'nji ki dɔ'm taa el, nan in Kirisiti ə isi me darɔ'm'ti. Kisikidɔtaa lə'm ki me de'ti, m'nji me kunme kadi Ngonn lə Luwə'ti. Ngonn Luwə ki ndigi'm ə adi rə'ne tado lə'm.

21 M'a mbəti memaji lə Luwə el. Tado re in ki gorow təl rə go ndukun'ti lə Moji ə Luwə ɔri'n ta dɔ de'ti ningə, koy lə Kirisiti in nya ki ndangi pasira kareba.

* 2:16 2.16 Rom 1.17, 3.20,22; Pa'gi 143.2

3

Ndukun ki kunme kadi

¹ In nje dɔ ki ra dana el ki Galati'ti! Ɔri ginn koy læ Kirisiti dɔ kagidəsi'ti ar njay adi oyi tɔ, nga de ki bann ə yəti dɔ'se be wa?

² M'el'se nya kare m'adi gəri: In tado Poyta ki maji ki taai, ə uni me'se adi kin, ə Luwə adi'n'se Ndil'ne um in tado ra go ndukun'ti læ Moji el.

³ Ra bann ə dɔ'se ra dana el be wa? Lo kulə ngirə'ti, uwəi kul Ndil Luwə, ningə ki ngosine kin in gei kadi uwəi kul darɔ nga wa?

⁴ Nga kon ki ingəi kədi be kin in kareba ki ndangi wa? Re in kareba ningə, Luwə ki nje kadi'se Ndil ki kar njay adi'se tado ri wa?

⁵ Luwə adi'se Ndil'ne taa ra nyakoji'gi ki ətɪ bɔl dann'se'ti tɔ. Eke ra be tado təl ki in təli rɔ'se go ndukun'ti læ Moji wa? Jagi in be el, ra tado kun ki j'un me'je j'adi Poyta ki maji ki j'oo.

Kunme læ Abiraham

⁶ Be ə *Abiraham un me'ne adi Luwə, ə Luwə tudə kunme li'ə ə oo'n'ə de'ti ki dana takum'ne'ti*.

⁷ Maji kadi in gəri maji toki de'gi ki uni me'de adi Luwə ə in ngann'gi læ Abiraham ki rɔta'ti†.

⁸ Makitu læ Luwə el bɔl ngayn kete toki de'gi ki in Juwipi'gi el, Luwə təl'de de'gi ki dana takum'ne'ti ki takul kunme læ'de. Poyta ki maji kin in ki k'el Abiraham toki Luwə a njangi dɔ de'gi pəti ki dɔnangi'ti ne ki takul'ə‡.

⁹ In be ə, nje kunme'de, Luwə a njangi dɔ'de toki njangi'n dɔ Abiraham ki nje kunme'ne be.

* **3:6 3.6** Lotum 15.6; Rɔm 4.3 † **3:7 3.7** Rɔm 4.16 ‡ **3:8 3.8** Lotum 12.3

10 De'gi pəti ki oyi kadi Luwə a orta dɔ'de'ti ki takul təl rɔ go ndukun'ti, ta ki gangi in dɔ'de'ti. Ta ki gangi in dɔ'de'ti, tado makitu lə Luwə ene: de ki ra ki ində kum'ne go ndukun'gi'ti ki in ki ndangi me makitu'ti lə Luwə kin ki dɔkagilo'gi pəti el ningə, ta ki gangi in dɔ'a'ti§.

11 Ji gər maji kadi de ki Luwə təl'ə ki dana takum'ne'ti ki takul təl rɔ go ndukun'ti goto. Tado makitu lə Luwə ene: «De ki un me'ne adi Luwə ə in de ki dana, ningə ki takul kunme li'ə ə a ingə'n kaji tɔ*.»

12 Ki rɔta'ti, ndukun in ki kunme kadi in nya'gi ki dangi dangi. *Ndukun ene: «De ki ra go ndukun'gi'ti ə a ingə kaji kigo təl rɔ go'ti†.»

13 Kirisiti taa'je ilə'je taa ta mann'ti lə ndukun. Kirisiti ɔr ton'gi, mann ki re a osi dɔ'je'ti, Kirisiti un dɔ'ne'ti tor'je'ti. Tado makitu lə Luwə ene: «De ki bəri'ə dɔ kagidəsi'ti in de ki Luwə mann'a‡.»

14 In be kadi njangi dɔ ki Luwə un mindi'ne kadi n'adi Abiraham kin, de'gi ki in Juwipi'gi el kaa ingəi ki takul memaji lə Jeju Kirisiti. Ningə, kadi ki gorow lə kunme kadi, j'ingəi Ndil ki Luwə un ndu'ne kadi n'adi'je.

Ndukun in ki kunmindi

15 Ngannkon'm'gi, m'a m'un nya kare ki j'isi j'oyi ki ndɔ'gi pəti dɔnangi'ti ne kadi m'oji'n'se nya kin: loki de ilə ndu'ne, dɔ'ti, de mad'a ki rangi ki asi kadi tuji kunndu kin, eke kadi ilə ki rangi dɔ'ti goto.

§ 3:10 3.10 Ndukun ki nja joo 27.26 * 3:11 3.11 Abakuki 2.4
 † 3:12 3.12 Lebitiki 18.5; Rɔm 10.5 ‡ 3:13 3.13 Ndukun ki nja joo 21.23

16 Ningə, kunndu ki Luwə un adi Abiraham, ki de ki ginn koji'ti li'ə kaa in be tɔ. Makitu lə Luwə ene: «Luwə un mindi'ne adi'de ki ginn koji'ti lə Abiraham§,» adi in de ki kareba, ki in Jeju Kirisiti, um makitu ene: «Luwə un mindi'ne adi de'gi ki ginn koji'ti lə Abiraham,» to de'gi ki banyinan el.

17 Nya ki m'ge kadi m'el ə to kin: Luwə un mindi'ne adi Abiraham, kadi n'ra dɔ'ti. Ningə asi ɓal ɓu sɔ ki dɔ mutə go'ti ɓay taa, ndukun re. Ndukun ki re go gogi kin ra tɔgi kadi tuji kunndu ki Luwə ulə'n adi Abiraham kete kin el.

18 Re Luwə adi nya de'gi ki gorow təl rɔ go ndukun'ti ningə, tɔji kadi in kigo kunndu'ti ə Luwə adi'n nya de'gi el. Nga j'oo kadi in ki gorow kun mindi ə Luwə adi'n majikur re dɔ Abiraham'ti.

Kulə lə ndukun

19 Re in be ningə, ke kuləra ndukun ki Luwə adi Juwipi'gi in ri wa? Luwə adi ndukun kadi gəri majel ra'de'gi ki isi rai takum Luwə'ti. Biti kadi nginə'n re ngonni ki ginn koji'ti lə Abiraham. Ə re ngonni ki ginn koji'ti lə Abiraham kakin re tɔ ningə, ndukun aw ki tɔgi el nga. Loki Luwə ndigi kadi ndukun, in malayka'gi ə Luwə ulə'n'de ki gorow lə de ki kare ki ra mbunə Luwə'ti ki de'gi*.

20 Nan loki Luwə un ndu'ne kadi n'a n'ulə ki njangi dɔ n'adi Abiraham, in Luwə inbe ə ra ki rɔ'ne, um in de madi ə ra mbunə'de'ti ki Abiraham el.

§ 3:16 3.16 Lotum 12.7 * 3:19 3.19 KNK 7.53

²¹ Eke in kin ɔ̄ji kadi ndukun ɔ̄si ta kunndu lə Luwə wa? Jagi ɔ̄s'ɔ̄ ta el. Re ndukun madi to non, asi kadi adi de'gi kaji ningə, m'gər kadi re ndukun a ɔ̄rta dɔ̄ de'gi'ti non Luwə'ti. K'in ə ndukun ki be kin goto.

²² Makitu lə Luwə ene: De'gi pəti ki dɔ̄nangi'ti in ginn tɔ̄gi'ti lə majel. To be kadi kunndu ki Luwə un adi nje k'un me'de k'ad'a, tɔ̄lta'ne me kunme kadi Kirisiti'ti.

²³ Kete taa kadi dɔ̄kagilo kunme kadi Jeju Kirisiti re, j'isi to dangay'gi ginn tɔ̄gi'ti lə ndukun. J'isi ginn'ti biti kadi Luwə te ki dɔ̄ kunme kadi Jeju Kirisiti adi'je.

²⁴ Dɔ̄kagilo'ə'ti kin ndukun to to nje kində kum'ne go'je'ti biti kadi Kirisiti re'n. Lo kin'ti nga a Luwə təl'je de'gi ki dana takum'ne'ti ki takul kunme kadi Kirisiti.

²⁵ Go kunme'ti, j'in ginn tɔ̄gi'ti lə ndukun ki kete isi ində kum'ne go'je'ti kakin el nga.

²⁶ Tado ingi pəti, in ngann'gi lə Luwə ki takul kunme me tɔ̄ Jeju Kirisiti.

²⁷ Ingi pəti, rai'se batəm lə Kirisiti, adi toi to Kirisiti inbe be.

²⁸ Ngosine, dangi dangi goto mbunə de'gi'ti. Juwipi eke Gireki goto; bər eke bər el goto; dene eke dingəm goto. Pəti, in kareba me kində rɔ̄ nan'ti me tɔ̄ Jeju Kirisiti'ti.

²⁹ Re in de'gi lə Jeju Kirisiti ningə, in ginn koji lə Abiraham tɔ̄. A ingəi nya'gi pəti ki Luwə un ndu'ne kadi n'adi Abiraham ki de'gi ki ginn koji'ti li'ə tɔ̄.

In bær el nga, nan in ngonn Luwə

¹ Nya ki kadi m'adi in gəri ə to kin: ta læ ngonn ki kadi ndɔ'a ə in ə a ingə nya nduwə læ baw'ne. In ə in bə nyakingə'gi pəti, nan loki nanyi ngonn bay, oo rɔ'ne kadi n'to ta dangi ki bær el.

² In ginn tɔgi'ti læ njekində kum'de go'ə'ti kigo nya'gi'ti li'ə, biti kadi dɔkagilo ki baw'a ɔji asi bay taa, a adi'ə nya'gi li'ə.

³ J'ingi kaa to be tɔ. Loki ji gəri Jeju Kirisiti el, ji nanyinan ginn bær'ti læ tɔgi ndil'gi ki dangi dangi ki dɔnangi'ti ne*.

⁴ Nan loki dɔkagilo asi, Luwə ulə Ngonn'o adi re. Ngonn ki dene oj'o ginn ndukun'ti læ Juwipi'gi.

⁵ Re kadi taa dɔ de'gi ki sii ginn tɔgi'ti læ ndukun ilə'de taa, kadi to təl'de ngann'gi'ti læ Luwə.

⁶ In ngann'gi læ Luwə ki rɔta'ti, be ə Luwə ulə Ndil ngonn'o me'de'ti. Ndil ki isi bær nya Aba! Bai†.

⁷ In be ə, in bær'gi el nga, in ngann'gi læ Luwə. Ə re in ngann'gi læ Luwə ningə, Luwə a adi'se nya nduwə'gi pəti ki ngəm tado læ ngann'ne'gi kigo memaji'ti li'ə.

Pol bol kadi Galati tɔli awi ginn ndukun'ti gogi

⁸ Kete, loki in gəri Luwə el bay, isi rai bær læ yo'gi ki dangi dangi, nan ki rɔta'ti ə in luwə'gi el.

⁹ Nga ki ngɔsine kum'se te dɔ Luwə'ti, adi Luwə gər'se to yan'ne'gi nga, ə ra bann be ə in ndigi tɔli kaw ginn tɔgi ndil'gi ki tɔgi'de goto

* 4:3 4.3 4.9; Kol 2.8, 20 † 4:6 4.6 Mrk 14.36; Rɔm 8.15

kakin bay wa? Tado ri ə in ndigi təl k'aw ra bər lə'de bay wa?

10 Sii ndəi kum'se go ndo'gi madi'ti, go nanyi ko'ti, go dokagilo'gi'ti, kigo bal'gi madi'ti bay!

11 M'bol kadi kulə ki m'ra dann'se'ti be kin to kare ro'm'ti ki ndangi.

12 Ngannkon'm'gi, m'uwə ngonn mbay nja'se ba, toi to m'in be, tado m'in ka m'to to ingi be to. In gəri maji, nya madi ki low'ə'ti el kare ki rai sə'm goto.

13 Kadi me'se olo do'ti, toki in ki gorow lə monyi ə m'ilə'n'se mbər Poyta ki maji ki m'ilə'se dokete.

14 Me roto'ti lə'm, asi kadi re a kidi'm'in ge, inyəi'm'in ge, nan rai nya kin sə'm el. In uwəi'm'in ro'se'ti to kuwə yo. Nan oyi m'in to malayka lə Luwə eke Jeju Kirisiti inbe ki do'ne be yo.

15 Dokagilo'ə'ti kin ro'se nəl'se ngayn, nga ngosine ronel kakin aw ra be. M'gər maji kadi dokagilo'ə'ti kin re ingəi row kadi ɔri kan kum'se adi m'in ka re a ɔri adi m'in.

16 Ningə ke bone m'təl njeban lə'se tado k'el ki m'el'se ta ki rota'ti wa?

17 De'gi ki isi ədi'se kin, mərta lə'de tado lə'se ki isi rai nya kin in mərta ki majel. Isi ndigi kadi gangi'se nan'ti sə'm kadi n'awi sese go'de'ti yo.

18 Maji kadi ji tingəi me nyara'gi'ti ki maji ki dokagilo'gi pəti. Dokagilo ki m'goto sese kaa maji kadi uwəi nyara ki maji ba um inyəi taa el.

19 Ngann'm'gi, m'ingə kon ki rangi bay tado lə'se to dene ki nje ndo be, biti kadi in təli de'gi ki togi gangi me ta'ti lə Kirisiti.

20 M'ndigi kadi m'in sese nan'ti ki ngosine inbe kin, kadi m'el'se ta ki ndu ki sow kel'n'se ta. Tado me'm ra sururu tado læ'se.

Kunmindî ki joo, Agar in ki Sara

21 Ingi ki in ndigi kadi sii ginn tɔgi'ti læ ndukun, eli'm'in nya kin adi m'oo: Oyi ta ki ndukun el kin el wa?

22 Ndangi me makitu'ti læ Luwə eyina: «Abira-ham oji ngann'gi ki dingəm joo: ki kare, kon'a in bər ə ki nungi kon'a in bər el tɔ. Dene ki bər tɔ'a nan Agar, ə in ki bər el tɔ'a nan Sara tɔ‡.»

23 Ngonn læ dene ki bər, oji'ə toki oji ndəgi ngann'gi pəti ki dɔnangi'ti, nan ngonn læ dene ki bər el, koj'o to ta dangi. Luwə un ndu'ne adi kete dɔ koji ngonn'ti kin§.

24 Me ta'gi'ti kin Luwə oji'je nya kare kadi ji gər. Dene'gi ki joo kin oji dɔ kunmindî'gi joo ki Luwə un: Kunmindî ki dɔ mbal Sinay'ti in Agar ki a oji bər'gi.

25 Agar in mbal Sinay ki Arabi'ti, to to bebo ki Jerujalem ki dɔkagilo'ti ki bone kin be. To be tado Jerujalem ki de'gi ki me'ti pəti in bər'gi ginn tɔgi'ti læ ndukun.

26 Nan Jerujalem ki taa, in ki taa k'inyə taa. In ə in kon'je tɔ.

27 Tado ndangi eyina: «In kuji de ki dene ki oji ngonn el, in ra rɔnel, in ki gər to ndo ngonn el, ra rɔnel, turi jagira tado dene ki ngaw'a mbət'ə a aw ki ngann'gi ngayn utə in ki isi ki ngaw'ne*.»

‡ 4:22 4.22 Lotum 16.15, 21.2 § 4:23 4.23 Lotum 17.16; Röm 9.7-9 * 4:27 4.27 Ejay 54.1

28 Nan in ngannkon'm'gi, in ngann'gi ki oji'se kigo kunndu'ti læ Luwə to Isaki be.

29 Nan mayinu ngonn ki oji'ə ki gorow ki de'gi isi oji nan ində kum ngonn ki de'gi oji'ə kigo Ndil Luwə'ti ndoo. To tanan be bone tɔ.

30 Eke ta ri ə makitu læ Luwə el wa? Makitu læ Luwə el ene: «Tuwə dene ki bər ki ngonn'o kɔ, tado ngonn læ dene ki bər a in to kingə nya nduwə nan'ti ki ngonn læ dene ki bər el†.»

31 Ngannkon'm'gi, ki ojido'je, j'in ngann'gi læ dene ki bər el, nan j'in ngann'gi læ dene ki kare ki in de dɔrɔ'ne yo.

5

Kirisiti taa'je inyə'je taa

1 Kirisiti taa'je ilə'je taa kadi j'in ki taa k'ilə taa ki biti ki non'ti. Rai dɔ nja'se'ti, inyəi rɔ'se kadi de madi təl ilə jugi bər mindi'se'ti el nga.

2 Oyi maji, m'in Pol m'el'se ta taga wangi: Re adi ujəi mət'i'se bay ningə, Kirisiti a təl nya ki kare.

3 M'ndɔr mbi'se ki nja joo bay, de ki ra ki adi ujəi mət'ɔ, maji kadi ində ta'ne dəm go ndukun'gi'ti.

4 In de'gi pəti ki oyi kadi Luwə təl'je de'gi ki dana takum'ne'ti ki gorow læ ndukun læ Juwipi'gi, in ki gangi nan'ti ki Kirisiti. A asi kingə ramaji læ Luwə el biti.

5 Ki sow dɔ'je, j'ində me'je'ti kadi Luwə a or ta dɔ'je'ti tado j'uni me'je j'adi Jeju Kirisiti. In kin ə j'isi ji nginə ki tɔgi læ Ndil Luwə.

† 4:30 4.30 29-30; Lo tum ginn nya'gi 21.9-10

⁶ Re de madi ində rə'ne nan'ti me to Jeju Kirisiti'ti, ə uɟə mətɪ'ne, eke uɟə mətɪ'ne el kaa, in nya ki kar'a goto. Nya kibo ngayn in ta lə kunme, me kulə ndigi nan'ti.

⁷ Lo kulə ngirə'ti, rai kulə ki maji awi ki kete kete, nga ki ngosine kin nan ə ɔgi'se ra kulə ki rota'ti kakin nga wa?

⁸ Luwə ki bar'se kadi in de'gi li'ə, ɔji'se kadi rai be el.

⁹ De'gi eli eyina: «Ngonn hum ki nden ra nduji ki ləy adi in.»

¹⁰ Tado ingi ki j'indəi rə'je nan'ti ki Burəbe Jeju Kirisiti, m'gər maji kadi ingi kaa mərɪta to m'in be to. Taa m'gər maji kadi de ki yəti də'se kin, re de'ə in nan nan kaa Luwə a gangi ta də'a'ti.

¹¹ Ngannkon'm'gi, ki sɔw də'm, re m'nji m'iləmbər kadi, ri ri kaa, de uɟə mətɪ'ne bay taa Luwə ɔr ta də'a'ti ningə, Juwipi'gi a indəi kum'm ndoo el nga. A indəi kum ndoo el, taa re koy lə Kirisiti də kagidəsi'ti a in nya kow tado lə'de el to.

¹² Ki rə nje yəti də'se'ti, maji kadi re a uɟəi yan'de to kujə inbe ba pəti par.

Adi Ndil ki ar njay ɔr non'se

¹³ Ngannkon'm'gi, yan'se ki sɔw də'se ənn: Luwə bar'se kadi in ki taa k'ilə taa. K'in ə, kadi taa k'ilə taa kin in row ki kadi rai nya lə darə toki me'se ndigi el. Nan kadi rai kuləbər adi nan ki yo ki ne me ndigi nan'ti.

¹⁴ Tado ndukun'gi pəti təlita'de me ta'ti ki ene: «A in ndigi de mad'i to darə'i inbe be» kin*.

* 5:14 5.14 Lebitiki 19.18

¹⁵ Re rai nya to da'gi ki mu be, donyi nan, adi nan do'gi ə, gonyi ro'se maji nan a tuji nan.

¹⁶ In be ə, m'el'se m'ene: Inyəi Ndil Luwə ki ar njay adi ɔr non'se ningə a rai nyənn'gi lə darɔ el.

¹⁷ Tado nyənn'gi lə darɔ kakin isi rɔi ki Ndil Luwə, ningə Ndil Luwə isi rɔ ki nyənn'gi lə darɔ tɔ. Tɔgi'gi ki joo kin isi rɔi nan dann'de'ti, ningə lo kadi rai nya ki me'se ndigi goto.

¹⁸ Re Ndil Luwə ɔr'se tarow ə, ndukun aw ki tɔgi dɔ'se'ti el.

¹⁹ Nya'gi ki majel lə darɔ toi taga wangi: Adi in nya ki to njen, ki kaya,

²⁰ ra yo'gi, ra mboli, kɔsinan ta, kotanan el, jangi, wongi, nii, gangi nan, kɔr kum nan,

²¹ kumnda, gon yiwi, kuso nya kədi ki ndəgi nyara'gi ki tanan be kin. M'el'se toki m'el'n kete, njera nya'gi ki be kin a oy Konbe lə Luwə el.

²² Ningə, kuləra lə Ndil Luwə in: ndiginan, rɔnel, kisimaji, kisidoti ki nan, memaji, ramaji ki ra nya in low'ə'ti,

²³ ki sol lom lom, kulə darɔ ginn tɔgi'ti. Ndukun ɔsi ta kulə ra'gi kin el.

²⁴ De'gi pəti ki in yan Kirisiti, təti rɔ darɔ ki ndigi ra'gi li'ə pəti dɔ kagidəsi'ti.

²⁵ Re in Ndil Luwə ə adi'je kisikidɔtaa ningə, maji kadi j'adi Ndil ə ɔr'je tarow.

²⁶ Ononyi'se kadi j'in nje kundɔ taa. Maji kadi j'adinan wongi el, taa kadi jangi ra'je dɔnan'ti el tɔ.

6

Ki ra ki nan yo ki ne

¹ Ngannkon'm'gi, re oyi de madi isi ra nya ki go'ti el, ingi ki awi ki Ndil Luwə me'se'ti, rai si'ə kadi təl re dɔ row'ti ki maji. Nan k'in ə kadi ɔji'ə ki mindi ki sɔl lɔm taa. M'elta kin de ki ra dann'se'ti kadi oo rɔ'ne maji nan a osi me nyanan'ti.

² Rai kadi tai nya ki koy dɔnan'ti yo ki ne. Re rai be ningə, a in nje təl rɔ go ndukun'ti lə Kirisiti.

³ Re de madi oo rɔ'ne to n'in de ki tuwəl nan in de ki kare ningə de'ə kin isi ədi rɔ'ne to kədi.

⁴ Kadi nan nan ka ində manji kulə ra'ne oo. Re maji ningə, kadi ra rɔnel dɔ kulə'ti ki inbe ra um kadi un rɔ'ne ində kadi ndəgi de'gi'ti tado kulə ra'de el.

⁵ Oyo, kadi ji gəri toki nan nan ra ta kulə ra'ne'ti.

⁶ Maji kadi de ki nje taa nyando ki in rɔ Luwə'ti, kanyi nyakingə'gi lə'ne pəti ki de ki njendo'ə nya.

⁷ Ədi rɔ'se el, de a mbo ki Luwə el. Nya ki de duw a təti kand'a.

⁸ Kin ə re de duw nya kigo darɔ'ti ningə, kand'a ki a təti in koy. A kin ə re de duw nya kigo Ndil Luwə'ti tɔ ningə, kand'a ki a təti in kaji ki to biti ki non'ti.

⁹ Lo kin'ti, maji kadi j'inyəi ta ramaji el. Loki j'uwəi rɔ'je lo ra'a'ti ningə, j'a ji təti kand'a ki maji dɔkagilo'ə'ti.

¹⁰ In be ə, loki j'ingə dɔkagilo ramaji ningə, maji kadi ji rai maji ki de'gi pəti. Kibo ngayn in nje ki uni me'de adi Jeju Kirisiti.

Ta ki dɔboy'ti ki kuwə ji nan

¹¹ Gonyi nya ki m'ndangi m'adi'se kin. M'ndangi boi guri guri ki ji'm m'inbe.

¹² In nje ki ndigi kadi n'nəli de'gi ki dɔnangi'ti ne ə isi indəi tɔgi dɔ'se'ti kadi ujəi mɔti'se. Rai be kadi de'gi adi'de kon tado ta koy lə Kirisiti dɔ kagidəsi'ti el.

¹³ Inbe'gi ki nje kujə mɔti kin, uni go ndukun'gi lə Juwipi'gi ba pəti el. Ndigi kadi ingi yo ə ujəi mɔti'se kadi in nya kɔjirɔ lə'de dɔ'se'ti.

¹⁴ Ki ɔjido'm m'inbe, m'ində gu'm ki kagidəsi lə Burəbe lə'je Jeju Kirisiti, um m'ində gu'm ki nya ki rangi el. Tado ki takul koy lə Jeju Kirisiti dɔ kagidəsi'ti, nya'gi ki dɔnangi'ti ne təli nya ki koy tado lə'm, toki m'inbe m'təl nya ki koy tado lə nya'gi ki dɔnangi'ti ne be tɔ.

¹⁵ Ningə re de ujə mɔti'ne eke ujə mɔti'ne el ka, in nya ki kar'a goto. Nya ki bo ngayn in ta kadi de təl nyakində ki sigi.

¹⁶ Kadi kisimaji ki memaji lə Luwə in dɔ de'gi'ti pəti ki uni gorow ki sigi, ki de'gi pəti ki in de'gi lə Luwə.

¹⁷ K'aw ki kete kin, kadi de tulə'm nan'ti el nga. Tado m'aw ki ndunə dɔ'gi ki ɔji go kon lə Kirisiti darɔ'm'ti.

¹⁸ Ngannkon'm'gi, kadi memaji lə Burəbe lə'je Jeju Kirisiti in nan'ti sese. Amen.

Ta lə Luwə Kunmindɪ kɪ Sigi
New Testament in Gor

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gor

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files
dated 3 May 2025

2c67456e-bce1-5ef4-9c95-47d2d9335aa4